

„Primorec“ izhaja vsakih štirinajst dni kot priloga „Soči“ brezplačno; drugače stane po pošti ali na dom pošiljan za celo leto 80 kr.; za tujo državo več poštne stroški. „Soča“ z „Gosp. Listom“ in „Primorcem“ stane na leto 4 gld. 40 kr. — Uredništvo in upravnništvo je v Tržni ulici (Mercato) 12, II.

Primorec

Domači oglasi sprejemajo se le iz narodnih krogov. Plačujejo se: za šestostopno potit-vrsto enkrat 5 kr., dvakrat 9 kr., trikrat 12 kr., večkrat po pogodbi. Vsa plačila vrše se naprej. Posamično številke se prodajajo po 2 kr. Rokopisi se ne vračajo.

Razgled po svetu.

Avstrijske dežele — (Delegaciji) sešli sta se učeraj 25. t. m. na Dunaju. Mladočehi se pripravljajo na ostro bitko proti zunanji državni politiki; zaradi tega se smemo nadejati jako živahnih in zanimivih sej.

(Na Dunaju) je umrl Anton vitez Schmerling, predsednik najvišjega sodišča v pokoju; star je bil 88 let. Mož je bil 65 let v državni službi in se je jako jako visoko popel na častni lestvici. V političko življenje stopil je l. 1848. Vlada ga je poslala kot zaupnega moža v Frankobrod; pozneje je postal nemški državni minister, kar je ostal leto dni. L. 1849. se je vrnil na Dunaj, kjer je postal pravosodni minister. L. 1860. postal je ministerski predsednik; izdelal je februarstvo ustavo, ki je zagotavljala lepe čase velikonemštvu, centralizmu in nekaterim stanovom. Madjarji bili so nezadovoljni in niso prišli v državni zbor; še bolj nezadovoljni bili so Slovani, ker Schmerling je jako zvit sestavil volilni red, po katerem so dobivali Nemci večino pri volitvah celo v takih deželah ali okrajih, kjer živé v manjšini. Tudi današnji volilni red je le njegovo deťe, ker ni dosti boljši od tedanjega. L. 1865. se je Schmerling odpovedal vladi in postal je predsednik najvišjemu sodišču. Pozneje je bil imenovan kot dosmrten član v gosposko zbornico, kjer je bil dolgo časa tudi predsednik. Sedanje političke homatije v Avstriji so deloma njegovo delo. Nemci žalujejo za njim, Slovani pa nimamo nikakega uzroka, da bi solzé točili ob njegovem grobu. Bog mu grehe odpusti!

(Deželni zbor češki) bil je mahoma zaključen. Vladi je bilo več ležeče na tem, da bi ustregla Nemcem, nego da bi se zakonitim potom dovolil deželni proračun. Zato je pretrgala proračunsko razpravo ter spravila na dnevni red nesrečne punktaijske predloge o delitvi kraljevine v nemški in češki del, čemurse narod odločno upira. — Mladočehi so zahtevali, najse ta točka odpravi z dnevnega reda in najse nadaljuje proračunska razprava. Ker deželni maršal ni hotel ustreči tej zahtevi, uročili so takó grozen vihar, da je moral predsednik sejo zaključiti, vlada je pa brzojavnim potom zaključila deželni zbor — ne da je dovoljen proračun. Časopisi raznih strank napadajo Mladočehe zaradi neparlamentarnega postopanja, češ, da so poteptali v blato ugled in dostojanstvo deželnega zbora, ker so s silo zaprečili obravnavo o eneji točki dnevnega reda. Ti listi pa ne mislijo, da večje nasilstvo se je zgodilo prej s tem, da se je postavila ona točka na dnevni red, kateri je mogla le kruta sila zrušiti.

Hruško. — (Deželnozborska dopolnilna volitev v Zagreb.) Navzlic temu, da je bil poraz gotov, udeležila se je nezavisna meščanska stranka danes teden volitve da pokaže vsaj svojo moralno moč. Vlada delala je na vse kriplje, da se opomore od zadnjega propada v III. volilnem okraju, ker jej v I. okraju ni bilo težko

doseči zmago s pomočjo do skrajnosti strahovanih uradnikov, ki imajo večino. Postopalo se je uprav po Stambulovem receptu. Gorjé uradniku, ki bi sebildrznildoma ostati in ne glasovati po ukazu, kamo li, da bi glasoval za opozicijskega kandidata. Kandidat opozicije prof. Smičiklas dobil je 191 glasov nezavisnih meščanov, prof. Pliverić vladni kandidat, pa 361 glasov, mej temi 315 uradniških. Po proglašenju izida odšel je Pliverić skozi stranska vrata po stranki ulici; spremljali so ga 4 stražniki in 2 detektiva. Pred stanovanjem prof. Smičiklasa pa se je zbralo mnogo občinstva in mu klicalo „Živio!“ Daljni komentar bil bi odvišen.

— (Prenos smrtnih ostankov grofa Jarka Draskovića Trakošćanskega) Po sklepu glavnega zbora „Matice Hrvatske“ o priliki petdesetletnice njenega obstanka preneso se smrtni ostanki utemeljitelja „Matičinega“ in za narod hrvaški velezaslužnega grofa J. Draškovića v Zagreb. da se veliki pokojnik dostojno pridruži svojim ilirskim tovarišem. Grof J. Drašković je pokopan v Gornji Radgoni na Stajerskem. Dne 13. junija izkopljejo se smrtni ostanki njegovi in po dovršenih cerkvenih obredih se prepeljejo dne 14. junija v Zagreb, kjer se dne 15. junija slovesno položijo na večni pokoj mej njegove ilirske sodruge.

— V Karlovcu) vršila se je v nedeljo sijajna slavnost v proslavo 70-letnice rojstva odličnega hrvaškega prvaka dr. Antona Starčevića. Slavnost bila je v vsakem pogledu velikanska ter za narod hrvaško-slovenski neprecenljive važnosti. Časopisi, ki prinašajo poročila o njej, plenijo se kar zaporedoma. Naj le, a narod se ne bo pustil zapleniti.

Goriške novice

Osebnosti. — Gosp. Henrik Crusic, svétnik pri c. kr. okrožnem sodišču v Gorici, premeščen je v enaki lastnosti k pomorskemu sodišču v Trst; na njegovo mesto pride g. Ant. pl. Gironcoli iz Kanala. — Gosp. Karol Dejak, c. kr. okr. sodnik v Sežani, bil je imenovan c. kr. svetovalcem pri okrožnem sodišču v Trstu.

V Kanalu in Sežani bosta torej razpisani novi službi okrajnih sodnikov. Ljudstvo želi dobiti take sodnike, ki dobro poznajo jezik, šege, navade, čustvovanje, prednosti in napake slovenskega naroda, kajti le taki možjé morejo biti dobri sodniki in svetovalci v raznih stiskah in težavah. Stavimo, da zdaj bodo znali slovenski jezik „v besedi in pisavi“ vsi taki možjé, ki se nikdar niso potrudili, da bi se bili jezika naučili vsaj za — skrajno silo in potrebo.

Slovenske šole v Gorici. — Znano je kakó se naši „liberalni“ Italijani vedejo nasproti slovenskim starišem, ki zahtevajo za 438 otrok slovensko šolo. Vendar pri-

čakujemo v kratkem času ministerske rešitve, ki za vselej razprši njih nade.

Kakó opravičena je prošnja slovenskih starišev, povedal je posredno sam „Corr.“ od torca. Poročal je namreč, da so italijanski stariši v Spljetu (Dalmacija) zahtevali za 76 dečkov eno deško ljudsko šolo, za 73 deklic pa dekliško šolo.

Žid dr. Graziadio, sin „Corrierove“ urednice, odvetnik, zastopnik nemškega profesorja Babsch-a proti „Soči“, zastopnik Skertovega komija Stolfe v pravdi proti Podgorcem, sploh zastopnik vseh tistih, ki se kdaj bojujejo s paragrafi proti Slovence (za druge naslove ne vemo), izjavil je v sobotni številki „Corriera“, da mu v „Soči“ in „Primorcu“ delamo le reklamo, za kar nam je hvaležen. Prav! Take reklame mu privoščimo v obilni meri. Vse rodoljubne Slovence v mestu in na deželi pa prosimo, naj poskrbè za to, da nam dr. Graziadio nekega lepega dne ne bo več hvaležen za našo „reklamo“, ker židovske hvaležnosti prav nič ne maramo in ne potrebujemo.

Težka telesna poškodba je največkrat uzrok kazenskim obravnavam in obsodbam pri okrožnem sodišču v Gorici. 17. t. m. bila je obsojena Roza Debenjak iz Ružiča na 1 mesec ječe, ker je težko ranila neko Eliz. Zorzut; isti dan je bil obsojen Fr. Rijavec s Trnovega pri Gorici na 5 mes.; 19. t. m. je bil obsojen iz enakega uzroka Anton Žbogar iz Lokve na 5 mes., Andr. Bratina iz Š. Tomaža pa je bil oproščen.

Novi denar. — Ta mesec so začele prihajati med svet nove srebrne krone. Goriška glavna davkarija dobila jih je 10.000. Tudi drobiz iz niklja po 10 in 20 vinarjev prihaja polagoma v promet. Z novim letom bomo morali računati že z novim denarjem. Težave ne bo, kajti dosedanji računi se pomnože z dvema, pa bo vse v redu.

Nalezljive bolezni. — V Gorici imamo še vedno ošpice ali maruskle; tudi odrasla mladina zboluje na njih. — Oslovski kašelj naredil je v nekaterih krajih veliko nesreče; v Drežnici umrlo je veliko otrok, v sosednjem Kobaridu pa skoro nihče, dasi je kašelj razsajal tudi tamkaj.

Procesije za dež. — Vsled nenavadne spomladanske suše, kakoršne se ne spominjajo najstariši ljudjé, prirejale so se marsikje skupne molitve, službe božje in procesije. V torek je šla procesija na Sv. Goro in k M. D. na Vitovljah. — Popoldan smo res dobili dež, ki je v prenehljajih padal tudi po noči, a ni ga padlo zadosti. Zemlja se je napojila le za 15-20 centimetrov.

Iz Bolea nam poročajo, da onega lopova, ki je oskrnil in potem ubil 9-letno deklico Wallas iz Strmca pod Predelom, je oblastnija dobila v pest v Celovcu. Srajco je imel še nekoliko krvavo, na vratu je bil pa opraskan, kar je storila brez dvoma deklica, ko se je branila — zverine v človeški podobi.

V Solkanu vršila se je v torek volitev župana. Izvoljen je bil soglasno gosp. Anton Mozetič, sin bivšega župana, posestnik, gostilničar in mesar v Solkanu. — Lenassijevci so do zadnjega časa še vedno upali, da pridobé v starašinstvu večino, a ko je ta nada splavala po vodi, zjediniili so se z odločno narodno stranko, da se je volitev gladko dokončala.

Bobneče gromenje topičev naznanjalo je veseli dogodek. Nekateri Goričani so menili, da je izvoljen Lenassi in takoj so začeli nabirati čentežme za „Lego Nazionale“. Kakó dolge nosove so pač dobili, ko so doznali resnico! — Častitamo Solkancem, da so dobili na čelo svoje občirni občini moža, ki bo brez dvoma kos svoji častni nalogi. Novemu gospodu županu pa želimo, da bi potrpežljivo, vstrajno in modro nosil prevzeto breme v čast sebi, občini in celemu narodu.

Iz Kromberga nam poročajo, da neki tamošnji kričmar bliže Gorici se je jako ogreval za Lenassija. V torek popoldne bi bil kmalu iz gostilne vrgel nekega gosta, ki je zabavljajl proti Lenassiju. Ko so začeli možnarji pokati v Solkanu, začel je klicati: „Živio Lenassi!“ Mislil je, da je bil L. izvoljen. — Radovedni smo, kake dobrote neki deli ta L.?! Nikakoršnih! Delavci morajo prav pešeno in trdo zaslužiti novce, katere jim dá, kupovalcem pa tudi ne dá ničesa zastonj, ampak morajo vse dobro plačati, od česar imá pa le on dobiček, on bogatí, torej mora biti on hvaležen narodu, med katerim živi, a ne narobe. Ako daje semtertje kaj na upanje, uprašamo: Ali ne delajo takó vsi trgovci? Saj današnja kupčija sloni večinoma le na kreditu, t. j. da se blagó daje na upanje. Naše ljudstvo je pa pošteno in trgovci mu radi dajejo blagó na upanje. Lenassi naj torej Bogá zahvali, da živi med takim ljudstvom, kateremu more brez skrbi dajati blagó na upanje.

Pretep. — Iz Čepovana nam poročajo:

„V petek večer pripeljali so čepovanski orožniki v ječo nekega Matevža Hvala iz Bat, kateri je na praznik vnebohoda proti polnoči z nožem napadel svojega tovarša na cesti ter naredil mu tri globoke rane. Ako bi ne bil prišel neki drugi človek zraven ter ranjenca odpeljal na svoj dom, bilo bi se gotovo kaj hujšega zgodilo.“

Iz Kanala. „Franc Valentinčič iz starodavne kanalske rodbine zidarjev v Kanalu je z odlokom slavn. č. kr. okr. glav. varstva 15. t. m. št. 7225. potrjen in proglašen kot stavbeni mojster; s tem je dobil tudi pravico do podjetij. Častitamo domačinu za to imenovanje. Priporočamo ga slavnemu občinstvu, da bi se v potrebi obračalo do njega.

Kanalec.“

V Grgarju so dobili poštno tružico za pisma. Pošta, ki prihaja iz Čepovana v Solkan, sprejema pisma iz te tružice; enako oddaja nazaj gredé vsa pisma, ki so namenjena za Grgar. S tem je Grgarcem jako olajšan poštni promet.

Iz Tolmina nam poročajo:

„V nedeljo popoldne napravil je pevski zbor naše čitalnice izlet v prijazne Volče. Tu se je obhajala osmina čital. koncerta z nagovorom in petjem. Navzoče je bilo več odličnega občinstva iz Tolmina in Volč. Pri tej priliki nabralo se je za možko podružnico sv. Cirila in Metoda 8 gold. 91½ kr.

V kratkem se bodo vršile v Tolminu nove volitve v obč. zastop. Biti utegnejo načelnovažne.

Čudno gospodarstvo. — Iz Tolmina nam poročajo: „Predsednik olupovalnega

društva je dal na svojo roko napraviti na ljubinski cesti neki: „počitek — Ruhe“, ki stane baje okoli 400 gld. Čemú taka potrata? Ali bi se ta denar ne dal pametneje porabiti za olupšanje trga? Ali res predsednik vse ukazuje le po svoji glavi in volji?“

Poštni pečati. — Od sv. Lucije nam pišejo: „Pred par meseci sem poročal, da se je naše županstvo obrnilo do velesl. c. kr. poštnega vodstva s prošnjo, da bi namesto izključno nemškega pečata priredilo dvojezični pečat. Ta prošnja bila je v kratkem času ugodno rešena, kajti poštno vodstvo poslalo nam je nov dvojezični pečat: Sv. Lucija ob Soči.

To je dokaz, da vse dosežemo, ako le hočemo. Naj bi pesnemale naš izgled druge občine, kakor: Kobarid, Srpénica, Avče, itd. Zadnji dve imeni nimate nemške oblike, zato bi moralo priti v pečat le slovensko ime. Oglasite se!“

Z Idrije pri Bači, 20. maja. (Šole nimamo.) Današnja šolska postava zahteva, da vsi otroci od 6.—14. leta morajo hoditi v šolo. To je prav, kajti že dandanes mora vsak človek dobro znati pisati, čitati, računati, itd., ako hoče izhajati z današnjim svetom, — a kaj še le bo!

Zató čutimo tudi pri nas veliko potrebo šole. Šolskih otrok imamo okoli 100, a redne šole nimamo. Doslej je le šola za silo; poučuje duhovni gospod, ki pa tudi želi, da bi se ustanovila redna šola.

Naj bi torej merodajci krogi začeli pretresati našo pravično željo, ki naj bi se čim prej uresničila.

Solkanski župan. — Učerajšnja „Karijola“ se bavi tudi z volitvijo solkanskega župana ter prišteva — čujte in strmite! — g. Ant. Mozetiča v svoji stranki. Pravi, da klerikalna (kje „Karijola“ vidi to stranko, tega res ne vemo) stranka je nameravala kandidovati nekega drugega moža, a zmagal je „il buon senso“. Kolikor besedij, toliko bedarij. Táko tolažbo privoščimo jim prav radi!

Iz Tolmina, dné 23. majnika. — „Audire est operae pretium“ („Slišati je vredno“) vskliknil sem nehote, ko sem dobil v roké „Edinost“ z dné 20. t. m. ter čital dopis iz Tolmina. Pomislite, dragi čitatelji, velikanski čudež se je zgodil: Prišumeli so sršeni, katere sem baje vabil v zadnjem „Primorcu“, iz gnezda. O joj! Kako imenitno znajo pikati. Strah in groza me obhaja. Sedaj pa ne bom smel več na dan. Da, prav je imel pesnik pevaje: *Parturiunt montes, nascitur ridiculus mus.*

Bolje se izvestni dopisnik ni mogel osmešiti. Ali pustimo smešno stran ter presodimo to zmedeno „velikansko filipiko“ resneje, a zato, ker je značilna za nekatere kroge. Veseli nas, da je dopisnik, ki ga prav dobro poznamo, vendar prišel na dan s svojo barvo. V obrambo svojega gospoda zavihtel je takó nerodno in neokretno bojno kopje, da se je najbolj sam sebe pobil. Kaj je bilo treba se tako razgreti? Zakaj niste mirno čitali mojega dopisa? Kje dobite take trditve, ki jih tako nerodno meni podtikate v svoji prebujni domišljiji? Pa kaj hočemo, njegova brezmejná „ljubezen in udanost“ do izvestnih gospodov ga je neznanško razvnela. Ta nesrečni človek razumel je popolnoma napačno moj dopis.*) Ali je tolika pregreha, da sem se potegnil za narodno lice našega Tolmina? To se pravi po veleumnih pojmihi mojega drugega nasprotnika: *hujskati in mir kaliti. Ni li to sveta dolžnost vsacega iskrene-*

*) Nam se pa zdí, da ga je prav dobro razumel, a potem razumeti ni hotel, kar je še slabše Ur.

ga rodoljuba, kakoršnim se ne more prištevati dopisnik. Tudi *danes trdim* in z mano gotovo vsi neodvisni istinito narodni tržani, da bi ne smelo biti nemških napisov. To smo dolžni svoji narodni časti, ako hočemo, da nas bodo spoštovali ptujci, na katere se sklicuje komandirani dopisnik“.

V svojej konfuznosti imel je še „prešmentransmo“. Razvilje nekaj gospodarsko-narodni program, ki je povsè nasproten narodnemu čustvovanju, najdražjemu čutilu. Maršikdo si lahko misli, da bi rad prodal svojo narodno zavest — ako je sploh še kaj ima — za par grošev.

Sedaj pa, ko ga poznamo, treba se ga je varovati. *Otresti se moramo takih ljudi! Neodvisni tržani moramo skrbeti, da ne bodo nosili zvonca* v našem prijaznem trgu taki možakarji, ki *skrunijo tako sramotno pred svetom narodno čast našega trga.*

Ne strinja se pa nikakor z mojo častjo, da bi odgovarjal podtikovanju in ovaduštvu o sovražtvu do nemškega jezika, o zavisti, o žaljenju poštenih gospodov, o slabem državljanstvu itd. *Proti takemu sumničenju moram odločno protestovati.* Izrekam mu le svoje najgloblje obžalovanje, da se ne izrazim hujše. Storil bi lahko, a nočem posnemati dragega nasprotnika, ki bi moral vsaj sedaj pričeti z učenjem najnavadnejših družbinskih pravil. *Živio ovaduštvo!**) Da zasluži to obsodbo, spoznal bo vsakdo, ki naš dopis v „Primorcu“ pazljivo in objektivno čita in presodi“.*

Čudim se pa, kakó more sprejeti odličen slovenski list, kakoršen je „Edinost“ tak dopis v svoje predale.***)

Neodvisen naroden Tolminec.

Zaplemba in tožba. — Predzadnji „Rinnovamento“ je bil zaplenjen zaradi prevoda dopisa v „Neue Preussische Ztg“ (nemški oficijozni list) o politiskih razmerah na Primorskem. Vrhu tega je državno pravdníštvo podalo proti uredništvu tožbo in danes se je vršila hišna preiskava v uredništvu in tiskarni, da bi oblastnija našla rokopolis.

Ponorejeni petdesetaki še vedno stršijo po naši deželi. Zato pozor! Papir in barva sta enaka pravi petdesetakom, le v madjarskem besedilu je v drugi vrsti majhen pogrešek, namreč *magyar* namesto *magyar*. Pozor!

Slovensko bralno in podporno društvo v Gorici bo imelo prihodnjo nedeljo 28. t. m. ob 1½ uri popoldne v pritlični dvorani čí Marzinijeve gostilne izreden občni zbor, ob 8. uri zvečer v prostorih goriške Čitalice pa letošnjo pomladansko veselico. Pri občnem zboru bo predlagal odbor premembo pravil v tem smislu da bi mogli pristopiti k društvu tudi *zunanjí prosilci pod ugodnimi pogoji kot podporni udje*, česar jim odbor do zdaj ni mogel dovoljevati radi težav, ki bi nastajale društvu po sedanjih pravilih. Veselica bo v čitalnični dvorani; prej in poznej bodo društvenikom in gostom na razpolago tudi Marzinijev vrt in pritlični prostori. Spored ostane nepremenen, kakor smo ga naznanili v številki z dne 5. t. m. Vstopnina je 10 kr., sedež 10 kr. Društveniki in prijatelji društva vabijo se k prav obilni udeležbi.

Šempaski tabor. — Dne 18. oktobra bo 25 let, od kar se je vršil znameniti šempaski tabor, ki je bil za probujo slovenske misli na Goriškem velikega pomena. V učerajšnji seji društva „Sloga“ predlagal je

**) Neumnost, pa ne ovaduštvo! Takih bedarij, kakoršne je razvil „komandovani dopisnik“ v „Ed.“, že dolgo nismo čitali. Ur.

**) Ali niste čitali uredniškega dostavka v „Edinosti“? Sprejelo je dopis le zató, da pride na dan dušna revščina tistih, ki zagovarjajo kolobocije svojega najvišjega gospoda. Ur.

preč. g. župnik Grča, naj bi se praznovala ta znamenita 25-letnica. Odbor je soglasno odobril to lepo misel. Kakó naj se pa to izvrši, posvetoval se bo v eni prihodnjih sej.

Papež Pij VI. l. 1782. v Gorici. — Takó se zove temeljita in jako zanimiva razprava, katero nam je poslal učeni naš rojak. . . . Priobčimo jo v podlistku v prihodnjih dveh številkah „Soče.“ Opozorjamo na njo svoje častite čitateljice in čitatelje.

Občinski tajnik. — Na vabilo v našem listu za službo občinskega tajnika nekje na Primorskem oglasilo se je veliko gospodov. Komur nismo odgovorili v zasebnem pismu, naznanjamo tem potom, da zadeva je že urejena.

Tržne cene.

Kava santos 148, 152, 155; sandomingo 164; java 166 do 168; portoriko 176 do 188; cejlon 188; moka 192. — Sladkor je pa vedno dražji; zdaj se prodaja po 41 do 42 gld. kvintal. — Petrolij 18. — Špeh 60. — Maslo surovo 64 do 72. kuhano 85.

Moki je cena tako le narasla: št. I. po 15:20, II. po 14:70, III. po 13:70, IV. po 13, V. po 12:20. — Otrobi drobne 5' —, debele 5:60.; žitna zmes 5:70.

Ostala Slovenija

Volilno gibanje v Trstu. — Vlada je določila dneve za volitev novih občinskih zastopnikov; volitve se začnejo dne 29. maja in se končajo dne 11. junija. Stranke bodo vsaka zase postopale, ker so se pogajanja med Slovenci in takojimenovanimi zmernimi Italijani razdrla. Italijani bi bili pač radi imeli, da bi slovenski volilci jim pomagali v volilnem boju zoper irredentovce, ali da bi oni zato priznali Slovincem le tretjico tistih pravic, katere jim gredo po božji in človeški pravici, o tem niso hoteli ničesar slišati. — V okolici tržaški se narodna stranka marljivo pripravlja za volilni boj in kakor trdno upamo, v vseh šestih okrajih zmaga. Bog daj srečo!

Iz Trsta priobčil je sinočnji „Narod“ sledečo brzozajvko:

Pogajanja Slovencev s konservativci in s posebnim volilnim odborom za IV. razred so se popolnoma razbila. Laški konservativci odklonili so namreč od nas zahtevano obvezo za najskromnejše, v temeljnih zakonih utrjene zahteve. Navzlic temu lové slovenske volilce trdeč, da so se že sporazumeli s pol. društvom „Edinost“! Mi bomo postopali sedaj tako, kakor nam jedino velela narodna čast. Jutri v pelek ob 8^{1/2} uri zvečer v novi volilni shod v prostorih „Delavskega podpornega društva“, pri katerem se bo dalo volilcem navodilo za volitve. Ogorčenost zoper hinavske konservativce in njihovega inspiratorja je v slovenskem taboru velikanska in pričakuje se, da se bode vsak volilec strogo držal narodne discipline.

Važna jezikovna naredba. — Primorsko finančno vodstvo je vsled ministerskega ukaza uvedlo v vsem upravnem okrožji finančnega vodstva tržaškega nove golice za pobotnice, katere imajo na jedni strani nemško in italijansko, na drugi pa slovensko in hrvatsko besedilo. Takisto je pri vseh zapisnikih, katere rabijo užitniški uradi ob užitniški meji v Trstu, poleg dosedanjega nemškega in italijanskega besedila natisniti dalo slovensko, tako, da bodo slovenske stranke dobivale slovenske pobotnice. Ta važna naredba je posledica znane interpelacije posl. g. Nabergerja.

Slikar g. Jos. Havliček je vrlo dobro znan v nekaterih slovenskih krajih naše dežele, posebno na Bolškem in na Krasu. Več poletij prihajal je z Dunaja ter prav pridno slikal divne naravne prizore v Trenti, ki se mu je takó priljubila, da si je izbral umetniško ime Trentan. Zdaj se je ustanovil v Trstu; svoj atelier ima v Akvedotu. Mož je Čeh in Slovan; slovenski jezik govori prav dobro. — V Tržaških listih čitamo, da slikar Trentan-Havliček je razstavil v prodajalnici Schollian krasno sliko Soške doline s Trento; listi močno hvalijo to delo, ki kaže odličnega umetnika. Vrlemu gospodu Trentanu voščimo obilo sreče v ponosnem Trstu ob Adriji.

Dr. A. Ferjančič sklical je v nedeljo 14. t. m. v Vipavo shod svojih volilcev, katerim je poročal o sedanjem politiskem položaju. Dotaknil se je tudi naših šolskih odnošajev v Gorici.

O sodnih razmerah na Slovenskem izjavil se je takó le:

„Pri sodnih uradih smo, izvzemši na Kranjskem, kjer so razmere še precej povoljne, povsod drugod na slabem. V območji graškega višjega sodišča, pri katerem se je pred kratkim izvršila prememba v osebi višjesodnega predsednika, imamo, mislim utemeljeno upanje, da se bodo razmere povoljne razvijale, drugače pa je pod tržaškim višjim sodiščem. Tudi tu je bil nedavno imenovan nov predsednik in je imel že časa dovolj, ukreniti jedno in drugo, da odstrani krivice, ki se godé slovanskemu prebivalstvu pri sodiščih glede jezika, a storil ni nič. Ravno sedaj razburjajo slovensko prebivalstvo dve kazenski pravdi, kateri sta se pred nekolikimi dnevi vršili pred porotniki v Gorici, — razburjajo jih ne samo zaradi policičnega ozadja, ampak tudi zaradi postopanja samega. Nezaslišano je, da na koncu 19. stoletja, v pravni državi, v kateri že več kakor četrt stoletja, obstoji temeljni zakon o enakopravnosti jezikov, sodijo porotniki domačina, pripadajočega večini prebivalstva, ne da bi znali njegovega jezika, s pomočjo — tolmača. V take sodbe Slovenci nimamo zaupanja in ga nikdar ne dobimo in bolje je, da porot sploh ni, kakor da so take.

Tu zahtevamo popravka in ne bodemo mirovali, dokler ga ne dosežemo. Res je, da ustanovitev dveh porotnih klopj, jedne italijanske za italijanske pravde in druge slovenske za slovenske pravde, gre le po tem potu, da se spremeni zakon. Taka uredba imela bi pa tudi še to nepriliko, da bi o vsakem porotnem zasedanju moralo prihajati namesto po 36, 72 porotnikov in to večkrat za samo jedno ali dve pravdi. Dalje je res, da taka sprememba zakona se dá težko doseči pri naših parlamentarnih razmerah. Kar se pa dá doseči, bi bilo to, da se za porotnike vzprejmejo samo taki možje, kateri so večji obeh deželnih jezikov in to se lahko zaukaže administrativnim potom. Seveda se s tem provzroči zopet ta neprilika, da marsikateri slovenski mož, kateri ima vse potrebne lastnosti za porotnika, bi ne mogel biti za takega vzprejet, če italijansčine ne zna. Vender bi pa izhajala iz iz tega ta večja korist, da bi potreba tolmačev odpadla. Primorskim rojakom bi bilo torej svetovati, da se za sedaj potezajo za tako uredbo, da se odpravi sedanji neznosni položaj.“

Slovensko petje pri vojaki. — S Trbiža nam prihaja vesela vest, da se pri tam nastanjenem slovenskem 7. loyskem bataljonu pridno goji domača pesem, bodisi na potu, bodisi doma. Tudi pri patrijotički slavnosti pri spomeniku leta 1809, za domovino palih

Sluinskih junakov na Predelu razlegala se je po soteski navduševalna slovenska pesem. Da bi bilo povsod tako!

Koroško. — (V Ločah) pri Beljaku so dobili novo pošto. — (Nogo si je zlomil) delavec Živortnik v prevaljskih fužinah. — (Na Koroškem) je letos prav veliko rujavih ali majnikovih hroščev, več nego v naših krajih. — (V Celovcu) sta se ustrelila dva vojaka, tretji pa je skočil z drugega nadstropja na tla. — (V Črni) so izpustili štiri slovenske delavce iz rudnika, ker so volili slovenske može v staršinstvo. — (Strašen požar) so imeli 23. aprila v Brdu na Zili; pogorelo je 18 poslopj v eni uri; zgorelo je tudi nekaj živine in en otrok. — (V Zahomcu) je 7. t. m. pogorelo 24 hiš, 18 drugih poslopj, 20 goved in 3 konji. Presv. cesar je daroval 1000 gld. za pogorelce. —

Nestrpnost celjskih nemškutarjev. — Celjski Slovenci so prosili občinski svet, naj napravi v mestu dvojezične napise ulic in trgov, naj nastavlja pri mestnem urahu samo take uradnike, kateri so zmožni obeh jezikov, slovenskega in nemškega, in naj izdaja vse oglase v obeh jezikih. Kdor pozná celjske razmere, vé, da je bila ta prošnja z ozirom na slovensko manjšino v mestu in na izključno slovensko okolico samo opravičena, a vzlic temu je mestni zbor celjski prošnja — zavrgel.

Današnja „Soča“ (mestna izdaja) izšla je tri ure pozneje, ker je zaradi policijske preiskave v tiskarni zakasnelo. Redarstvo je iskalo na povelje okrožnega sodišča rokopis nekega članka v „Rinnov“, pa ga ni našlo.

Irredentovski izgredi v Bujah. — Tudi v Bujah, sredi Istre, so vrli italijanski mesčanje slovesno praznovali srebrno poroko italijanske kraljevske dvojice. Neka kavarna je bila tisti večer sijajno razsvetljena, okoli gradu pa so goreli celó kresovi. Buiski delavci in hlapiči še niso okuženi irredentovskega duha in ti so naredili konec slavnosti s tem da so vse luči v kavarni upihnili in Lahom svetovali, „naj gredo v Italijo, ako jim pod našim cesarjem ni ušče“, — ta kar so Italijani odgovorili z „Viva Umberto!“ Iz prepira nastal je seveda pretep. Druzi dan je prihitel v Buje okrajni glavar v Poreču Elluschegg, in kmalu potem je okr. sodišče obsodilo razne irredentovske gospode na globo od 30 do 100 gld., nekatere pa v kaznovanje prepustilo okrožnemu sodišču v Rovinju: Vzlic temu niso še izgubili irredentovci poguma. Vlada je vedno v strahu, da nastanejo izgredi; že večkrat je mobilizovala mestno stražo, orožnike in finančno stražo — ali kakor drugod, tako smrdi irredentovska riba tudi v Bujah pri glavi in vse kaže, da vlada na to glavo neče ali pa se ne upa stopiti.

Slovenska slovnica za Italijane izšla je v Vidmu (Udine), libreria Patronato, via della Posta 16. Obsega 490 strani ter stane v platno vezana 4 lire. To je znana Sketova slovnica za Nemce, katero je priredil za Italijane dr. Jos. Loschi. Dodan je tudi slovarček. Prejeli smo naznanilo te slovnice, ki pravi, da te slovnice je bilo jako treba, kajti slovenski jezik zavzema eno prvih mest.

MLADA KOBILA.

z lepim žrebetom, močna, pripravna za težko vožnjo, se prodá za zmerno ceno. Kje in vse natančneje se izvé v gostilni „pri zlati zvezdi“ na Starem trgu v Gorici.

Iz Amerike piše nam naročnik: „Kakor pišete v „Primorcu“ od 14. aprila pod naslovom „Ne v Ameriko“ — je žalibog vse resnično, kar sam skušam. Tudi tu v severni Ameriki se takó godi; med sto naseljenci je morebiti eden srečen. Hvala Bogu, meni se sicer dobro godi, a le zato, ker sem dober rokodelce, a gorjé mnogim drugim mojim rojakom, ki ne znajo nikakega rokodelstva ali ki nimajo kake obrti. V južni Ameriki je pa še slabše.

Nauk: Kdor imá kaj gotovine, naj ostane le doma, kjer naj raje krompir peče, nego da pride v Ameriko lovit negotovo srečo. Kdor pa še denarja nima, ta naj celó ne zapušča dôma, kajti slabo se mu bo godilo, ako brez cvenka v žepu stopi na ameriška tla.

Anton Podgornik“.

Iz beneške Slovenije, dne 14. velikega travna. V cenjenem Vašem listu je bilo omenjeno, da nameravajo Gorenjevaščani (v svetopeterski župniji) uliti dva velika nova zvonova. To se je že zgodilo. Zvonova sta bila ulita in Gorenjevaščani so toliko denarja skup spravili, da so ju mahoma plačali. Zvonova tehtata: večji 14 kvintalov, drugi pa 10. Kot tretji je ostal največji zvon, katerega so imeli poprej na Gorenjivasi. K cerkvi sv. Andreja nad Gorenjovasio so spravili nova zvonova dne 27. malega travna. Cerkev stoji visoko gori pod nebom kakor slavnoznana božjepotna cerkev na Sveti gori. A med Svetogoro in Gorenjovasio je ta razloček, da, ko se lahko dospe na prvo v gosposkem kolesejnu, bi ne mogel pripeljati do zadnje niti samokolnice. Gorenjevaščani nimajo namreč niti najslabše „voznice“ (kolovoza), temveč le steze, po katerih nosijo na hrbtu gnoj v njive, ter iz njiv, travnikov iz gozdov poljske pridelke, krmo in drva domóv. Da bi jim tedaj bilo mogoče svoja nova zvonova gori spraviti so morali najprej „voznico“ narediti. Dva dni so delali možje iz cele obširne duhovnije in na to so peljali na goro oba zvonova h kratu. Vendar so morali na mnogih krajih možje jedno stran voza popolnoma od tal držati. Pač krepko ljudstvo to! Prispeli so z zvonovi srečno na vrh do cerkve. Sedaj se dela tudi nov zvonik, ki je že čez polovico dozidan.

Cerkev sv. Andreja je dobila predlanskim tudi novo križevó pot, na kateri se blestijo slovenska imena: I. postaja, i. t. d.; a ne tuji stacioni ali pa celó stacioni, kakor kje drugje. Če človek prebira po cerkvi te slovenske postaje, in potem ko izide iz nje, sliši mogočno petje treh velikih zvonov, katerih največja dva so ti hribovci letos nakrat plačali, si mora pač misliti: to je žilavo slovenskó ljudstvo, katero se je z izredno marljivostjo in neumorno vstrajnostjo pospelo do blagostanja. In tako je tudi.

Ali komu bi se ne raztažilo srce, če bi jel premišljevatí grozno nezavednost teh sicer tako pridnih gorjanov? Izmed vsega tega premožnega ljudstva ga ni niti jednega, da bi bil upisan v Družbo sv. Mohora! Žal, niti isti duhovnik ne. Ravno nasproti Gorenjivasi leži Marsin, kjer je pa 22 Mohorjanov. In vendar so Gorenjevaščani v obče vsaj toliko, če ne še bolj premožni, kot Marsinci. Toda ni ga moža, kateri bi ljudstvo poučil o slavni družbi in njeni neprecenljivi koristi. Rodoljubni mladenič je nekda nagovarjal neke možje, o katerih se je moglo soditi, da so nekako naklonjeni čitanju koristnih knjig, naj bi se vpisali v našo slavno družbo. Veste kaj so odgovorili? — „A, kaj je to, če se vpiše jeden ali dva, — ko bi naš že več bilo!“ In potem so še dodajali: „Če bi bila ta družba tako posebno dobra, bi nam že bil kaj povedal

o njej naš „gospod“ (t. j. duhovnik), kakor nam pravi o drugih bratovščinah“. Ko je na to rodoljubni mladenič imenoval druge sosede in bolj oddaljene duhovnike v župniji, kateri pa so v družbo upisani in zraven njih so upisani tudi drugi možje in mladenčič in mladenke, kakor n. p. tudi isti govornik sam, je dobil odgovor: „Kako se čemo upisati v družbo nekega svetnika, katere nam naš „gospod“ ne priporoča in še on ni upisan v njo? — In tako je zopet potrjena od vseh strani povdarjena resnica, da število Mohorjanov v kaki duhovniji je odvisno večinoma v prvi vrsti od tega, ali je vnet za družbo dotični duhovnik ali ne.

Izdajatelj in odgovorni urednik Andrej Gabršček
Tiska A. M. Obizzi v Gorici.

Tri porotniške obravnave
proti
„Soči“, „Rinnovamentu“ in Podgoreem
izidejo v posebni knjižici, ki se bo prodajala po
35 kr.

Naročila prejema uredništvo „Soče“. Čisti dobiček se porabi za pokritje stroškov tiskovne pravde proti „Soči“; ako bi pa to ne bilo potrebno, izroči se „Sloginim“ učnim zavodom. — Ker bo ta knjižica na vse strani prav zanimiva slika naših odnošajev, vabimo vse svoje prijatelje, da bi blagovolili nabirati naročnikov na njo.

IVAN PEČENKO
veletržec z vinom (na debelo)
v Vrtni ulici št. 8
(poleg ljudskega vrta na desno)
prodaja nad 56 litrov po najnižjih cenah pristna bela in črna vina, in sicer: vipavska, furlanska, istrijska in dalmatinska. — Zagotavlja dobro, pristno blagó, točno postrežbo in nizke cene.

Peter Birsa

gostilničar pri veliki cerkvi
(Corte Caraveggia št. 4)
priporoča sl. občinstvu izborna domača vina, vedno dobro sveže pivo, domačo kuhinjo; postrežba točna.

Peter Mozetič

mesar
na voglu Stolne in Nunske ulice v Gorici priporoča se svojim rojakom, zagotavlja kolikor mogoče dobro postrežbo po zmernih cenah.

Ivan Mežnar

gostilničar „al Corso“
na cesti Franca Jožefa št. 36 priporoča se sl. občinstvu za obilen obisk. Toči dobra domača in laška vina, izvrstno pivo, imá dobro kuhinjo, vedno sveže kranjske klobase itd., vse po zmernih cenah.

Jos. Fon

krčmar
pri solkanski mitnici na desni toči izborna domača vina.

Anton Zagorjan

v Zvezdi v Ljubljani
(v hiši „Matiče Slovenske“) ima prodajalnice šolskih in drugih knjig ter vseh šolskih in pisarniških potrebščin.

Jožef Novič

krojač
v Gosposki ulici št. 13.

Kavarni

„Commercio“ v ulici „Caserma“, glavni shajališči tržaških Slovencev vseh stanov. Na razpolago časopisov v raznih slovanskih jezikih. — Za obilen obisk se priporoča Anton Šorli, kavarnar.

Adolf Hauptmann

tovarna
oljnatih barv, firnežev, lakov in kleja v Ljubljani, ob vogalu Reseljeve ceste št. 41 v lastni hiši in filijala: Slonove ulice št. 10-12.

Jernej Kopač

na Solkanski cesti 9.
izdeluje
vsakovrstne voščene sveče, in vseh vrst medeno pecivo
V Gorici prodaja te sveče
Karolina Riesner v Nunski ulici, ki izdeluje in prodaja tudi mrtvaške vence, evetlice in druge podobnereči.

Ivan Druffa

na Travniku
ima bogato zalogo vsakovrstnega
USNJA
ter raznega orodja in potrebščin
za čevljarje
Prodaja na drobno in na debelo.

Ivan Reja

krčmar „Alla Colomba“
za veliko vojašnico na desnem voglu v ulico Morelli, toči domača vina in ima
DOMAČO KUHINJO
Cene prav zmerne

Anton Obidič

čevljar
v Semeniški ulici št. 4. se priporoča Slovencem v mestu in okolici za blagohotna naročila.

Ivan Howanski

čevljar
preselil se je
v gledališki ulici št. 15.

Ivan Kavčič

veletržec na Kornu
ima zalogo
STEINFELDSKEGA PIVA.
v sodčjih in steklenicah ter žita, moke in otrobij.

Staroznano gostilnico „pri Lizi“

v Kapucinski ulici (Rabatišče) št. 2 imá zdaj v najemu

Franc Bizjak,

ki roči izborna in naravna vina, ima dobro domačo kuhinjo ter sobe za prenočišča. Cene so zmerne. Tukaj je shajališče Slovencev iz spodnje Vipavske doline.

Anton Fon

v Semeniški ulici
ima prodajalnico vsakovrstnih klobukov in kap ter
gostilnico.
Toči vedno dobra in naravna vina.

Franc Jakil

na sredi Raštelja št. 9
ima
ZALOŽNICO USNJA,
katere prodaja na drobno in na debelo.

Društvena krčma

Rojanskega posojilnega in konsumnega društva, poprej Pertotova, priporoča se najtopleje slavnemu občinstvu. Točijo se vedno izborna domača okoličanska vina.

I. Cej

gostilničar
v Židovski ulici št. 5 toči naravno brisko vino.

A. Howanski

na Travniku št. 22
prodaja koške, plateničice itd. na drobno in na debelo.

Karol Drašček

pek
Riva Corno št. 4. v Gorici. Podružnica za razprodajo kruha se nahaja v Semeniški ulici št. 2.

Prodajalnica

in zaloga jestvin
„Rojanskega posojilnega in konsumnega društva“, vpisane zadruge z omejenim poročtvom v ulici Belvedere št. 3, bogato založena z jedilnim blagom razne vrste in po nizkih cenah se priporoča kupovalcem v Trstu in z dežele.

Anton Koren

trgovec poleg gostilne „pri zlatem levu“ (al leon d'oro) v Gosposki ulici, prodaja razno lončarsko porcelanasto in stekleno blagó, reže in vklada šipe v okna, reže in napravlja okvirje za zrcala in podobe.

Martin Poveraj

civilni in vojaški krojač v Gorici, priporoča svojo veliko zalogo blaga za vsak stan, kakor tudi gotovih oblek. Daje: srajce, spodnje hlače, zavratnice, civilne, vojaške in uradniške ovratnike, sablje z vsopopravo, zlate in srebrne zvezde, skratka: vse, kar je potrebno za gospódo vsakega stanu. Obleke po naročilih izdeluje točno in po zmernih cenah.

Ivan Dekleva

veletržec z vinom v Gorici ima v svojih založnicah vedno na izbiro vsakovrstna

domača vina

bela in črna istrijska

ter bela dalmatinska.

Pisarnica se nahaja v Magistratni ulici.

Prodaja na debelo

Ant. Kustrin

v hiši dr. Lisjaka v Gosposki ulici št. 23, ima prodajalnico
za kavo, sladkor, moko, olje, riž in vsakovrstne jestvine na drobno in na debelo. Zunanja naročila se točno izvršujejo.